

som svarer til, hvad landmanden har anvendt inden for rammerne af en gødningsplan udarbejdet af f.eks. den landøkonomiske rådgivningstjeneste eller en anden af myndighederne godkendte rådgivning.

Ved en sådan metode kan det sikres, at landmanden får et betydeligt incitament til at undgå gødsugning over det optimale, idet det både vil være dyrt samt have en psykologisk virkning, fordi den enkelte landmand vil komme til at forbinde et større forbrug end nødvendigt med forestillingen om betaling af en »unødvendig« skat.

Metoden har den fordel, at den ikke indeholder tvangselementer, men alene over for landmanden præciserer, at han ikke både kan slippe for afgifter og samtidig dyrke sin jord, som han vil uafhængig af, hvad samfundet eller rådgivningstjenesten finder rimeligt.

Metoden må forventes at indebære, at langt de fleste landmænd vil vælge at lade deres gødningsanvendelse følge en »autoriseret« rådgivning, hvilket må anses for positivt ved metoden. Det kan ikke på forhånd siges, om provenuet fra ikke refunderet kvælstofafgift vil være tilstrækkeligt til at dække omkostningerne ved udvidelse af rådgivningstjenesten, men der må i øvrigt forventes så betydelige økonomiske fordele for landmanden ved at rekvirere rådgivningen, at et vist gebyr for rådgivningstjenesten hverken vil blive en nettoudgift for landmanden eller afholde ham fra at vælge rådgivningsløsningen.

Metoden har i øvrigt den fordel, at det vil være muligt at begrænse kvælstofforbruget med de f.eks. 20 kg pr. ha i forhold til det økonomisk optimale, som beregningerne viser kan gennemføres uden væsentlige driftsøkonomiske konsekvenser for landmanden, idet rådgivningstjenesten blot kan tilrettelægge sin rådgivning efter sådanne kriterier.

Metoden kan desuden hævdes at have den fordel, at den eliminerer den forskelsbehandling, der kan siges at være opstået i forbindelse med NPO-handlingsplanen, hvor anvendelse af husdyrgødning nu er blevet reguleret, medens anvendelsen af handelsgødning stadig er fri. I øvrigt giver metoden mulighed for en tættere samkøring af husdyrgødningsanvendelse og handelsgødningsanvendelse, idet rådgivningen omkring handelsgødningsanvendelse naturligvis må være baseret på en

forudsætning om rimelig god udnyttelse af den enkelte ejendoms husdyrgødning.

Det kan måske være en ulempe ved metoden, at den i nogen grad vil ændre den rolle, rådgivningstjenesten, specielt planteavlskon-sulenten, får i forhold til landmanden, idet konsulenten hidtil kan siges udelukkende at have varetaget landmandens interesser gennem sin rådgivning. På den anden side er det vanskeligt at forestille sig, at man i øvrigt kan undgå at ændre konsulentens rolle over for landmanden, når der lægges op til, at rådgivningstjenesten skal varetage en væsentlig funktion i bestræbelserne på at omlægge landbrugsdriften i mere miljøvenlig retning.

Af ulemper ved metoden kan nævnes, at rådgivningstjenesten, specielt planteavlskon-sulenten, får en væsentlig ændret rolle i forhold til landmanden, idet konsulenten i realiteten får afgørende indflydelse på, om landmanden skal betale afgift, og dette er uheldigt. Det vil desuden altid være forbundet med et vist skøn at fastsætte den økonomisk optimale kvælstofmængde forud for vækstsæsonen og dermed også på det tidspunkt, hvor kvælstoftilførslen sker.

Disse forhold indebærer, at metoden kan medføre et vist »pres« på kvælstoftilførslerne, idet der af »forsikrings«-årsager må forudses at blive valgt doseringer i den øvre ende af det uundgåelige skøn.

En anden væsentlig ulempe ved metoden er, at den indebærer en forskelsbehandling, idet den »obligatoriske« gødningsplanlægning vil blive pålagt planteavlsbrug og andre bedrifter, som anvender handelsgødning, mens husdyrbrug eller andre bedrifter, som udelukkende anvender husdyrgødning, ikke vil være nødt til at følge ordningen.

Metoden vil desuden medføre, at rådgivningskapaciteten må udvides, idet den i realiteten »obligatoriske« gødningsplanlægning, som metoden indebærer, medfører, at der må udarbejdes betydeligt flere gødningsplaner end nu. Dette kan dog også være positivt, idet der dels kan komme en endnu tættere kontakt mellem landmænd og rådgivningstjenesten, dels kan den øgede kapacitet give rådgivningstjenesten større mulighed for at tage miljøaspektet ind i rådgivningen generelt.

Valg af reguleringsmetode